

Weeresteinstraat 171, requiem voor een bollenschuur en bollenvilla (slot)

Hangkouserieën 90 met deel 1 van het verhaal over Weeresteinstraat 171 lag bij de drukker toen toch nog onverwacht, in de laatste februariweek, de sloop van het gebouw begon. In een paar dagen werd met de grond gelijk gemaakt wat er honderdtien jaar had gestaan.

Het complex Weeresteinstraat 171 in 1956, voor de verbouwing van het hoofdgebouw

We zagen in het eerste deel dat Reinier Schoo zich onder de firmanaam René Schoo & Co verbond met zijn zwager Pieter Hendrik van Waveren junior. In 1912 liet hij de grote oude bollenschuur met kantoor afbreken en vervangen door een nieuw complex met imposante façade. Architect was de voormalige gemeentearchitect van Hillegom, Frans Heemskerk. In 1921 verkocht Schoo de gebouwen aan Gerardus Telkamp van villa Buitenlust. In 1936 werd Gerard Telkamp junior eigenaar.

Veilinggebouw

De Tweede Wereldoorlog betekende algehele malaise voor de bollensector. Gerard Telkamp junior greep dan ook met beide handen de kans aan om in juli 1941 het grote bedrijfsgebouw met kantoor te verhuren aan het Hollandsch Bloembollenkwekers Genootschap – de Coöperatieve Veilingvereniging H.B.G. te Lisse. De

ironie is dat in datzelfde jaar, mede onder druk van de bezetter, die orde wilde scheppen in de wirwar van bollenorganisaties in het maatschappelijk middenveld, de zelfstandige veilingvereniging “Hillegom” met gebouw in de Van Tetsstraat werd geliquideerd en formeel opging in de eveneens Lissese HoBaHo. Kortom, met zijn Hillegoms filiaal sprong het H.B.G. in het gat, zo lijkt het achteraf. Het *Leidsch Dagblad* sprak naar aanleiding van de opening van een grote dag voor de Hillegomse kwekers en exporteurs. Of er echter in die oorlogsjaren veel activiteiten zijn geweest, valt te betwijfelen.

In december 1943 verkocht Telkamp het gebouw aan de H.B.G. Op 1 april 1948 verscheen het eerste nummer van het nieuwe weekblad van de H.B.G., het *Vakblad voor Bloembollenteelt en -Handel*. Tot juni 1949 prijkten in vrijwel elke aflevering advertenties waarin de H.B.G.-veilingen in

Lisse en die in Hillegom met het toenmalig adres Weeresteinstraat 121A samen staan afgedrukt. In het jubileumnummer over H.B.G. 1924-1949 stelde H.B.G.-voorzitter D. van Egmond, die sinds 1941 de directie voerde over het Hillegoms filiaal, dat de H.B.G. enige tijd in Hillegom heeft geveild, maar dat “sinds enkele jaren” de veiling geheel in Lisse is geconcentreerd. In juli 1949 werd de strijdbijl tussen Ho-BaHo en H.B.G. definitief begraven: de veilingen zullen niet meer in Hillegom veilen. In december machtigde de ledenvergadering van H.B.G. het bestuur het Hillegoms bezit te verkopen. Dat laatste zou nog wel even duren. Pas in 1953 werd het grote gebouw, waarvan het kantoor als woonhuis was verhuurd, verkocht aan Cornelis Adrianus Verdegaal.

Kees Verdegaal: familiegeschiedenis

Cornelis Adrianus ofwel Kees Verdegaal (1916-2006) was de jongste van vier broers. Hij was zoon van de rooms-katholieke landbouwer (veehouder) Cornelis Verdegaal (1872-1924) en Veronica Maria (in de wandeling Vrouwtje genoemd) Meier (1886-1951). Kees Verdegaal senior had in Vogelenzang, in de bocht van de Margrietenlaan en de Zilkerduinweg, een boerderij tegenover de beboste Gouden Berg of Goudsberg. Op het verdroogde terrein was al sprake van bollenteelt. De weduwe Meier bleef het bedrijf aan de Margrietenlaan 1 exploiteren. In 1931 verkocht zij de kapitale boerderij met toebehoren (onder meer 28 koeien, 7 kalveren, 1 paard en vele landbouwmachines). Zij vestigde zich in Bennebroek aan de Rijksstraatweg in het houten landhuis Bennett Home aan

Trouwfoto van Kees Verdegaal en Nel Enthoven, 8 mei 1946

de Rijksstraatweg 46; in 1956-1958 het woonhuis van Toon Hermans. Vrouwtje Verdegaal-Meier was een kapitaalcrachtige weduwe. Zo reed zij in een kolossale Graham-Paige Streak, een automobiel van Amerikaanse makelij uit 1932. In 1928 kocht zij drie pachtboerderijen van het landgoed De Oisterwijkse Hoeven (toen gemeente Berkel-Enschot, nu gemeente Oisterwijk). In november 1940 werd Bennett Home geveild in hotel Sistermans in Hillegom. Vrouwtje Meier vestigde zich in 1941 met haar zoons aan de Van den Endelaan 78 in Hillegom, maar tijdens en na de Tweede Wereldoorlog woonden zij en haar zoons een deel van de tijd in Berkel-Enschot. Zoon Jacobus Cornelis (Jaap) (*1912) overleed er in 1944 aan een epileptische aanval tijdens het vissen; hij werd in Hillegom begraven. De weduwe Verdegaal-Meijer overleed in 1951 in haar Brabantse oord. Na het overlijden van zijn vader werd de negenjarige Kees in 1925 naar de katholieke jongenskostschool van de Broeders van St. Louis Oudenbosch gestuurd. Hij behaalde er in 1935 zijn gymnasiumdiploma en werd vrijgesteld van militaire dienst wegens broederdienst. Tijd genoeg om met een schoolkameraad een fietsreis naar Rome te maken.

Gelegenheid voor een vervolgopleiding was er niet in crisistijd. Kees ging werken in het bollenbedrijf van zijn vijf jaar oudere broer Gijs (Gijsbertus Jacobus) Verdegaal (1911-1975). Bij hem leerde hij de kneepjes van het bollenvak. Gijs had ook eerst in Oudenbosch op school gezeten en daarna de opleiding voor bloembollenkweker aan de Rijks Middelbare Tuinbouwschool in Lisse gevolgd. In 1950 kocht Gijs de oude boerderij Druive(n)steijn in De Zilk, die voorheen al in handen van het geslacht Verdegaal was geweest. Pas op 44-jarige leeftijd huwde hij in Steenwijkerwold de dochter van een hotelhouder, Elizabeth Regina Bennik, met wie hij aan de Van den Endelaan 78 ging wonen en zeven kinderen kreeg. Gijs overleed op 64-jarige leeftijd. Kees' oudste broer Siem (Simon Gerardus) (1909-2000) werkte ook zijn leven lang in de bollen. Niet zelfstandig maar in de bedrijven Van Saase en Van Haaster in De Zilk. Hij bleef ongehuwd en overleed op 90-jarige leeftijd.

Gezin van Kees Verdegaal

In 1948 komen we de naam C.A. Verdegaal voor het eerst in de vakpers tegen, in het *Weekblad voor Bloembollencultuur*, vanaf 1949 met de vermelding “firma C.A. Verdegaal”. In 1946, toen Kees dertig jaar was en zijn eigen bollenkraam dus min of meer vaste vorm zou krijgen, trouwde hij te Bennebroek met de 32-jarige in Monster geboren Petronella Catharina Maria (Nel) Enthoven. Haar vader, de tuinder Petrus Johannes Enthoven, was in 1913 negen maanden vóór haar geboorte overleden.

Nel Verdegaal met dochter Vera tussen de bollen op Veenenburg, april 1949

Kees Verdegaal op zijn tuin in 1982. Op de achtergrond de kerk van Vogelenzang

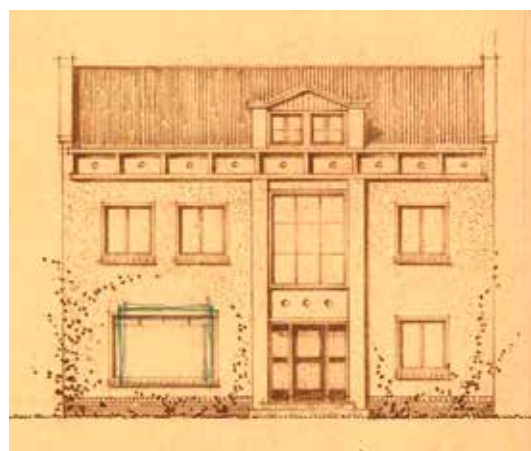
Haar moeder, Joanna Maria Adriana van der Knaap, hertrouwde in 1919 met Gerardus Adrianus Lommerse (1893-1952), met wie zij ging wonen op de familie- en zuivelboerderij Alida's Hoeve aan de Hillegommerdijk. Van druiven- naar veeteelt...

De weduwe (Lommerse)-Enthoven-van der Knaap zou een tijdje bij het echtpaar Verdegaal-Enthoven gaan inwonen aan de Weeresteinstraat, waarna ze verhuisde naar het St. Jozefhuis, waar ze overleed. Hetzelfde gold voor Nels in 1890 op Alida's Hoeve geboren tante Magdalena Leobina (Magda) Lommerse, die in 1966 in Hillegom overleed. Kees en Nel gingen voorlopig inwonen op de zolder van het huis van Kees' moeder aan de Van den Endelaan. Ze kregen er twee kinderen: Veronica Maria Joanna (Vera) Verdegaal in 1947 en Petrus Cornelis Theodorus (Piet) Verdegaal in 1948.

Kees vertrok met zijn jonge gezin niet al te lang daarna voorlopig naar Berkel-Enschot, waar hij al eerder de boerderij van zijn door ziekte gevelde moeder Vrouwtje Verdegaal-Meier moest helpen runnen. Kees' moeder overleed er in april 1951. Ook in die Brabantse jaren zette Kees zijn bollenkwekerij voort: de overgehouden bollen liet hij per vrachtauto naar de boerderij komen en bijna elke maandag vertrok hij naar de bollenbeurs in het Haarlemse Krelage Huis.

Na afwikkeling van de boedel samen met zijn twee broers was het moment gekomen voor een eigen bedrijfsgebouw en eigen woning. Dat werd in 1954 dus Weeresteinstraat 171. Maar, o schrik, in het wat verwaarloosde gebouw was het ook weer inwonen geblazen, want in het als woonhuis ingerichte voormalige kantoor zat nog een huurder die er voorlopig niet uit wilde. Dus ook daar werd het wonen op zolder, later op de tussenverdieping.

Tekeningen (hierboven en op de volgende bladzijde) van Leen Tol Jr. voor de verbouwing, 1955 (Bouwarchief Gemeente Hillegom)

Hij was verantwoordelijk voor het ontwerp van vele bollenschuren en bankfilialen, woning en winkels, meestal in Lisse. Vermeldenswaard is bijvoorbeeld de grote veilingloods van de HoBaHo in 1922.

Uit respect voor zijn gelijknamige vader noemde de zoon zichzelf en zijn bureau ook Leendert Tol junior. Hij zou in Lisse en de Bollenstreek vele woningen en bedrijfsgebouwen op zijn naam stellen. Plus de verbouwing van Kees Verdegaa's aanwinst. Leendert Tol junior nam bepaald geen halve maatregelen. Het voorhuis, met de karakteristieke voorgevel uit 1912, werd drastisch gemoderniseerd in een strakke semiklassieke wederopbouwstijl, geheel grijs gespritzt, zodat er geen molecuul van het oude ontwerp overbleef. Ook een groot deel van de bollenshuur werd gestukt, waarbij de hoge ventilatieramen hun oude karakter verloren. De gymnasium gevormde Verdegaa gaf zijn nieuwe villa de trotse naam *Reforma*.

In 1956 werd het kantoor van de bollenshuur tot woning verbouwd

Verbouwing

Toen de kust vrij was, kwam er gelegenheid om het oude kantoor tot echte woning te verbouwen, laten we zeggen tot een heuse bollenvilla. In 1956 werd de gerenommeerde architect Leendert Tol Jr. in de arm genomen. Het betreft hier Leonardus Fopbertus Tol (Lisse 1914-1970), zoon van Leendert Tol (1885-1944) uit Nieuwerkerk aan den IJssel. Na zijn huwelijk in 1913 verhuisde deze Leendert naar Lisse, waar hij een architectenbureau opzette.

Woonhuis en bollenshuur Reforma, 1973

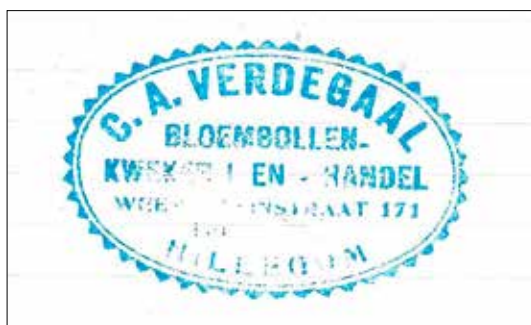
De gestutte bollenshuur naast Reforma van Gerrit van der Voet

Het echtpaar Verdegaa-Enthoven voor Weeresteinstraat 171 in 1986

Links van Reforma stonden toen nog twee bedrijfsgebouwen: een kantoorgebouwtje van Gerard Telkamp junior en een bollenschuur, die later in gebruik was bij Gerrit van der Voet. Ze zijn gesloopt voor de aanleg van de nieuwe kruising Pastoor slaan Weeresteinstraat. De bollenschuur stond op instorten, waarschijnlijk door het verwijderen van de bollenstellingen, en was zo verzwakt dat de muur moest worden gestut.

Bedrijfsstempel van C.A. Verdegaal

Parrot tulp
Professor Röntgen

Kees Verdegaal de tulpenman
Steeds onder de firmanaam C.A. Verdegaal komen we Kees Verdegaal tegen in vele verslagen in het *Weekblad voor Bloembollencultuur* en de regionale pers van de Haarlemse bloembollenbeurs. Hoewel hij ook wel andere bolgewassen teelde, zoals trompetnarcissen, ontwikkelde hij zich toch allereerst tot tulpenman. In twee opzichten onderscheidde hij zich. Allereerst was hij niet zomaar een bollenkweker, maar legde hij – aanvankelijk op een tuin bij de Veenenburgerlaan – zich toe op de veredeling, het kweken van nieuwe variëteiten. Zijn specialiteit waren de soms als parkieten aangeduide *Parrots* of papegaai-entulpen, waarvan hij de registratie verkreeg. Tussen 1952 (de parrot *Cornet*) en het jaar van Kees' AOW in 1981 (de double late *Miranda*) wist hij zo ten minste tien nieuwe soorten op zijn naam te krijgen.

Kees Verdegaal in
Keukenhof met o.a.
tulpen Professor
Röntgen

Een tweede bijzonderheid was Kees' samenwerking voor een deel van deze nieuwelingen met het laboratorium voor stralengenetiek in Amsterdam van dr. Willem Eduard de Mol van Oud-Loosdrecht, die al vanaf 1908 proeven met de bestraling van bolgewassen had ondernomen. In 1956 kwam aldus op beider naam de gele papegaai-entulp *Blondine* te staan, vernoemd naar dochter Vera Verdegaal. Ter ere van de 'uitvinder' van de röntgenstralen en zijn navolger kreeg in 1978 een nieuwe cultivar uit de Parrot Group de naam Professor Röntgen.

Afgezien van Kees' zoon Piet, die hem een aantal jaren assisteerde, had Kees slechts één werknemer, de tuin- en schuurbaas Piet Ruigrok (geen familie van de huidige eigenaar!), die elders aan de Weeresteinstraat woonde.

Geen opvolging

Dochter Vera Verdegaal trouwde in 1969 met Gerard Jonkheer, bloembollenkweker en bloemenhandelaar uit de Noordwijkerhoutse tak van het geslacht Jonkheer. Ze kregen drie kinderen, van wie de oudste zich op de bloemengroothandel toelegde. Zoon Piet Verdegaal trouwde in 1973 op 24-jarige leeftijd te Lisse met Jacqueline Hageman. Ook zij kregen drie kinderen, die niet voor het bollenvak kozen. Na inwoning in *Reforma* ging dit gezin wonen

in een van de drie witgekalkte landarbeiderswoningen die achter de schuur stonden en deel uitmaakten van het bezit van vader Kees. In het voorste huisje woonde de familie Bakker, daarvoor de familie Van Dijk, daarvoor 'opa Seijsener', schuurbaas van Gerard Telkamp. In het achterste huisje links woonde Kees' zoon Piet Verdegaal met zijn gezin; daarvoor woonde Johan Seijsener er. Piet Verdegaal begon in 1977 een eigen kwekerij in hyacinten en gladiolen.

Twee van de drie arbeiderswoningen achter de bollenschuur van Verdegaal, 1984

In februari 2023 werd het karakteristieke gebouw afgebroken (foto: Tony Whelan)

Ruigroks ontwerp voor het appartemen-tengebouw (Impressie TPS)

Tragisch jong overleed hij in 1990 op 41-jarige leeftijd. Kees bleef nog lang, tot in de jaren '90, doorgaan met de kwekerij, al werd het wel steeds minder. Pas na de eeuw- en millenniumwisseling verkasten Kees en Nel naar het woonzorgcentrum Bloemswaard. Kees overleed in 2006, Nel Verdegaal-Enthoven overleefde hem tot 2008.

Verkoop en plannen voor sloop en nieuwbouw

In 2006 werd het woninggedeelte van het gebouw Weeresteinstraat 171 verhuurd aan de in Hillegom opgegroeide kwekerszoon Peter Ruigrok, die het gebruikte als huisvesting voor Poolse werknemers. In 2007 werd het gehele complex aan hem verkocht, onder voorbehoud dat het schuurgedeelte nog tot uiterlijk 2010 gebruikt zou mogen worden door Gerard Jonkheer. Al in 2010 diende Peter Ruigrok, anno 2022 directeur van Ruigrok Productie met 1.600 werknemers, een plan in voor verbouwing van het complex tot appartementengebouw. Dit werd op de lange baan geschoven en het gebouw verpauperde. In 2020 kwam Ruigrok met nieuwe plannen voor sloop en nieuwbouw van appartementen voor arbeidsmigranten. De Werkgroep Bollenerfgoed van het CultuurHistorisch Genootschap Duin- en Bollenstreek tekende bezwaar aan tegen de sloop van de bollenschuur en pleitte, toen dat werd afgewezen, voor herbouw naar het oorspronkelijke ontwerp van 1912. Toen Ruigrok daarin meeding, lag de gemeentelijke Welstandscommissie dwars, om formeel-technische redenen. Het ontwerp voor het nieuwe gebouw dat nu is ingediend, is een replica van het in 1956 verbouwde pand, al is het schuurdeel veel korter.

Voor het verwaarloosde complex was geen sloopvergunning nodig, want het had geen monumentenstatus. Uiteindelijk werd het vonnis in februari dit jaar ten uitvoer gebracht en de sloper kon zijn gang gaan.

Bronnen:

- Zie deel 1 van dit artikel in *Hangkouserieën* afl. 90 (februari 2023).
- Bert Hogervorst: *Van Verdeger tot Verdegaal & Vertegaal*. 2007.
- Vraaggesprek met Vera Jonkheer-Verdegaal, Noordwijkerhout, 12 augustus 2022.
- Alle foto's zijn afkomstig van Vera Jonkheer-Verdegaal, tenzij anders vermeld.